

Pracovně právní vztahy

Zákoník práce

znění zákona č. 262/2006 Sb.

Vznik pracovního poměru

První pracovní poměr může vzniknout:

- Ve věku 15 let
- Po dokončení povinné školní docházky

Musí být splněny obě tyto podmínky

Osoba mladší 15 let může mít, ve výjimečných případech, pracovní poměr. Pokuste se přijít na případ, kdy je to možné?

Osoba v pracovním poměru mladší 18 let:

- Nesmí konat práci přesčas
- Nesmí konat práci v noci
- Nenese finanční odpovědnost
- Nesmí pracovat v nebezpečných provozech
- Nesmí nosit těžká břemena
- Do věku 16 let, pracuje pouze 30 hodin týdně

Pracovní smlouva

- Je to dobrovolný pracovní vztah, který vzniká mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.
- Pracovní poměr se zakládá pracovní smlouvou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.
- Pracovní poměr vzniká dnem, který byl sjednán v pracovní smlouvě jako den nástupu do práce.
- Pracovní smlouva musí být uzavřena písemně.
- Nenastoupí-li zaměstnanec ve sjednaný den do práce, může zaměstnavatel od pracovní smlouvy odstoupit.

Pracovní smlouva musí obsahovat :

a) **DRUH PRÁCE,**

který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat

b) **MÍSTO VÝKONU PRÁCE,**

ve kterých má být práce vykonávána

c) **DEN NÁSTUPU DO PRÁCE**

Informování o obsahu pracovního poměru

Zaměstnavatel je povinen zaměstnance písemně informovat, a to nejpozději do 1 měsíce od vzniku pracovního poměru.

Informace musí obsahovat:

- údaj o délce dovolené, popřípadě uvedení způsobu určování dovolené,
- údaj o týdenní pracovní době a jejím rozvržení,
- údaj o mzdě nebo platu a způsobu odměňování, splatnosti mzdy nebo platu, termínu výplaty mzdy nebo platu, místu a způsobu vyplácení mzdy nebo platu,
- zaměstnanec seznámen s pracovním řádem a s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jež musí při své práci dodržovat.

Pracovní poměr na dobu určitou

- Pracovní poměr trvá po dobu neurčitou, nebyla-li výslovně sjednána doba jeho trvání.
- Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout 3 roky a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát.
- Pokud je zaměstnanci zadána práce po ukončení PP na dobu určitou, stává se z něj

Pracovní poměr na dobu neurčitou

Rozvázání a skončení pracovního poměru

Pracovní poměr může být rozvázán:

1. DOHODOU

2. VÝPOVĚDÍ

3. OKAMŽITÝM ZRUŠENÍM

4. ZRUŠENÍM VE ZKUŠEBNÍ DOBĚ

- Pracovní poměr na dobu určitou končí také uplynutím sjednané doby.
- Pracovní poměr zaniká smrtí zaměstnance.

1.DOHODA

- Dohodnou-li se zaměstnavatel a zaměstnanec na rozvázání pracovního poměru, končí pracovní poměr sjednaným dnem.
- Dohoda o rozvázání pracovního poměru musí být písemná.
- Každá smluvní strana musí obdržet jedno vyhotovení dohody o rozvázání pracovního poměru.

2.VÝPOVĚĎ

- Výpověď z pracovního poměru musí být písemná.
- Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z důvodu výslovně stanoveného(viz. dále)
- Důvod výpovědi nesmí být dodatečně měněn.
- Zaměstnanec může dát zaměstnavateli výpověď z jakéhokoli důvodu nebo bez uvedení důvodu.
- Byla-li dána výpověď, skončí pracovní poměr uplynutím výpovědní doby.
- Výpovědní doba musí být stejná pro zaměstnavatele i zaměstnance a činí nejméně 2 měsíce.
- Výpovědní doba začíná prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi a končí uplynutím posledního dne příslušného kalendářního měsíce

Výpověď daná zaměstnavatelem

Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z těchto důvodů:

- ruší-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- přemísťuje-li se zaměstnavatel nebo jeho část,
- **stane-li se zaměstnanec nadbytečným (viz. dále)**
- nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady
- pro závažné porušení povinnosti
- pro soustavné méně závažné porušování povinnosti
- poruší-li zaměstnanec zvláště hrubým způsobem

Výpověď pro nadbytečnost

Odstupné

- Zaměstnanci, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem pro nadbytečnost, přísluší od zaměstnavatele při skončení pracovního poměru odstupné ve výši nejméně
- **jednonásobku** jeho průměrného výdělku, jestliže jeho pracovní poměr u zaměstnavatele trval **méně než 1 rok**,
- **dvojnásobku** jeho průměrného výdělku, jestliže jeho pracovní poměr u zaměstnavatele trval **alespoň 1 rok a méně než 2 roky**,
- **trojnásobku** jeho průměrného výdělku, jestliže jeho pracovní poměr u zaměstnavatele trval **alespoň 2 roky**

Zákaz výpovědi dané zaměstnavatelem

Zakazuje se dát zaměstnanci výpověď v ochranné době:

1. v době, kdy je zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným
2. při výkonu vojenského cvičení nebo služby
3. v době, kdy je zaměstnanec dlouhodobě plně uvolněn pro výkon veřejné funkce,
4. v době, kdy je zaměstnankyně těhotná nebo kdy zaměstnankyně čerpá mateřskou dovolenou nebo kdy čerpají rodičovskou dovolenou

3.OKAMŽITÉ ZRUŠENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU

- Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem
- Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnancem

Zamyslete se, jaká situace podle vás opravňuje k tomuto kroku zaměstnance a jaká zaměstnavatele?

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem

- byl-li zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než 1 rok, nebo byl-li pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců,
- porušil-li zaměstnanec povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem.

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnancem

- podle lékařského posudku nemůže dále konat práci bez vážného ohrožení svého zdraví a zaměstnavatel mu neumožnil v době 15 dnů ode dne předložení tohoto posudku výkon jiné pro něho vhodné práce, nebo
- zaměstnavatel mu nevyplatil mzdu nebo plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí období splatnosti

4. ROZVÁZÁNÍ PP VE ZKUŠEBNÍ DOBĚ

- Obě smluvní strany mohou ukončit pracovní poměr ve zkušební době bez udání důvodu
- PP pak končí následující den

Zkušební doba

- Je-li sjednána zkušební doba, nesmí být delší než 3 měsíce po sobě jdoucí ode dne vzniku pracovního poměru
- Sjednaná zkušební doba nesmí být dodatečně prodlužována ani zkracována
- Zkušební doba musí být sjednána písemně

Druhy PP

HPP

VPP

DPP

DPČ

Druhy PP

HPP *hlavní pracovní poměr*

VPP *vedlejší pracovní poměr*

DPP *dohoda o provedení práce*

DPČ *dohoda o pracovní činnosti*

HPP - hlavní pracovní poměr

Rozsah 40 hodin týdně

Rozsah 30 hodin týdně – u pracovníka do 16 let

Srážky ze mzdy:

Daň z příjmu 15%

Sociální pojištění

Zdravotní pojištění

DPP   *dohoda o provedení práce*

Rozsah max. 300 hod. ročně u jednoho zaměstnavatele

Srážky ze mzdy:

Daň z příjmu 15%

Při výdělku nad 10 000,- Kč ročně se odvádí také

Sociální pojištění

Zdravotní pojištění

DPČ - *dohoda o pracovní činnosti*

Rozsah: 20 hodin týdně

Srážky ze mzdy:

Daň z příjmu 15%

Sociální pojištění

Zdravotní pojištění

Započítává se do odpracované doby na důchod a podporu v nezaměstnanosti